

Internetconsultatie Experimenten onderwijs-zorg arrangementen

Hierbij reageren we op de gestelde vragen. Hiervoor is overleg geweest met onze achterban en hebben we de input meegenomen van ouders met kinderen die gebruik zouden willen of al gebruik maken van een onderwijs-zorgarrangement.

Vraag 1: Wat vindt u van het experimenteerbesluit? Wij vragen u specifiek te reageren door mogelijke onjuistheden te benoemen, aanvullingen te doen en praktische voorbeelden te geven.

Wij zijn positief over het experimenteerbesluit dat meer mogelijkheden biedt tot het volgen van onderwijs op een andere locatie dan school en in situaties waarin zorg essentieel is voor het kind. We hopen dat daarmee minder kinderen geen onderwijs of ontwikkeling krijgen en minder kinderen een beroep hoeven te doen op de vrijstelling van de leerplicht. Zo komt er ruimte voor leren op meerdere manieren. En is het in sommige gevallen voor een kind niet noodzakelijk om fysiek op een school aanwezig te zijn.

De voorwaarde om deel te nemen aan een onderwijszorgarrangement is dat het kind ingeschreven staat op een school. Het experimentbesluit is niet geheel duidelijk over deze wettelijke verplichting van ouders en wat dit betekent voor de leerplicht, de eventuele leerplichtontheffing en de zorgplicht van de school. Het moet glashelder zijn wat de verplichting tot schoolinschrijving betekent voor ouders en kind, voor hun leerplichtontheffing en de voor zorgplicht van de school. Zowel gedurende de experimenteerfase, wanneer het kind tussentijds stopt en na afloop van het experiment. Maar ook hoe ouders beschermd worden tegen gevolgen van handhaving van de leerplicht tijdens de looptijd van het experiment.

Er wordt gesproken over jongeren en dat kan de suggestie wekken dat het vooral gericht is op het voortgezet onderwijs. We nemen aan dat de experimenteeruimte voor alle kinderen vanaf 4 van toepassing is. Ook wordt de leeftijdsgrens tot en met 21 gehanteerd. Dit sluit een groep jongeren uit, die vanwege hun complexe beperkingen meer tijd nodig hebben om zich te ontwikkelen en hun leerdoelen te kunnen halen.

Bij de monitor en evaluatie vragen wij expliciete aandacht voor de ervaringen van kinderen en ouders binnen de initiatieven en met de experimenteeruimte die geboden wordt. Hun positie is onvoldoende uitgewerkt. Ook als criterium bij de te selecteren initiatieven en als zodanig op te nemen als onderdeel van het projectplan.

Een belangrijke vraag die in het voorstel niet aan de orde komt is wat er gebeurt met de initiatieven als het experiment stopt. Mogen deze kinderen op de ingeslagen weg doorgaan vooruitlopend op wijzigingen? Zo niet hoe wordt geborgd dat de betreffende kinderen de ondersteuning en het onderwijs kunnen voortzetten? En wat gebeurt er met de kinderen die gedurende het experiment stoppen bij het initiatief. Of met de kinderen wanneer een initiatief stopt tijdens de experimenteerperiode?

Vraag 2: Zijn de vier afwijkingsmogelijkheden die worden gecreëerd in het experimenteerbesluit voor u voldoende om de beoogde doelgroep meer maatwerk te kunnen bieden?

Het bieden van meer ruimte in bestaande wet- en regelgeving, waarop deze experimenteer ruimte is gericht, is onvoldoende voor het daadwerkelijk bereiken van de doelgroep. Wij vragen ons af in hoeverre ook aanpassingen op andere gebieden mogelijk zijn binnen het experiment, bijvoorbeeld binnen het onderwijsconcept of begeleidingsteam (geen bevoegde vakdocenten of begeleiders met een zorg- of hulpverleningsopleiding). En in hoeverre is het domein zorg en de daar geldende wet- en regelgeving voldoende meegenomen in de experimenteer ruimte?

Er mag afgeweken worden van de kerndoelen en het onderwijsprogramma maar niet van de eindtermen. Dat maakt maatwerk op verschillende niveaus, bijvoorbeeld om een vak op een lager of hoger niveau af te ronden, niet mogelijk. Die ruimte is voor een beperkte doelgroep wel gewenst.

Een beperking wordt gelegd bij 2,5% van het ondersteuningsbudget van een samenwerkingsverband. In hoeverre is deze beperking nodig? Dit kan met name een probleem zijn voor de kleinere samenwerkingsverbanden. Dat bekostigingsmaatregelen kan dan een belemmering zijn die niet in het belang van deze initiatieven en kinderen is en ongelijkheid in deelname tussen samenwerkingsverband kan geven.

In hoeverre is andere financiering dan via het onderwijs (school en/of samenwerkingsverband) of zorg (gemeente, zorgverzekeraar, pgb) mogelijk binnen het experiment? Bijvoorbeeld een initiatief dat (deels) bekostigd wordt via een fonds en/of subsidie.

Vraag 3: Is de route die wordt gekozen voor vrijgestelde jongeren werkbaar?

De route voor vrijgestelde jongeren is niet duidelijk. Wat is hiervan de consequentie voor ouders en de inschrijvende school? Wat wordt bedoeld met vrijgesteld van verplichting tot inschrijving op een school en op basis van vrijwilligheid inschrijven? In hoeverre is sprake van vrijwilligheid als voor deelname aan een initiatief binnen het experiment een inschrijving op een school voorwaardelijk is?

Vraag 4: Wij vragen uw aandacht voor de voorwaarden voor deelname voor de initiatieven. Hoe kijkt u aan tegen de uitvoerbaarheid?

Hoe de selectie verloopt is niet duidelijk. Wie bepaalt welke experimenten aan de voorwaarden voldoen en hoe worden uiteindelijk de 80 experimenten geselecteerd? Welke criteria zijn daarop van toepassing?

Ook is de doelgroep die deelneemt aan de initiatieven niet geheel duidelijk. Deze wordt in eerste instantie omschreven als jongeren met een complexe ondersteuningsbehoefte als gevolg van cognitieve beperkingen, medische of psychische problemen, lichamelijke beperkingen of een beperkte sociaal-emotionele ontwikkeling. Later wordt dit beperkt tot 'jongeren tot en met 21 jaar die – ongeacht of zij laag of normaal tot hoogbegaafd zijn – door een psychische beperking of (chronische) ziekte niet het gehele onderwijsprogramma kunnen volgen'. Het hebben van een aangetoonde beperking of ziekte zou niet leidend moeten zijn maar de ondersteuningsbehoefte. Wij pleiten dan ook voor de ruimere (eerste) beschrijving van

de doelgroep waarbij de complexe ondersteuningsbehoefte het uitgangspunt is. Daarbinnen vallen ook kenmerken die niet als ziekte of aandoening zijn geclassificeerd, waaronder bijvoorbeeld hoogbegaafdheid en hoog sensitiviteit. In de communicatie over het experiment moet de doelgroep duidelijk naar voren komen. Zo geeft de opsomming op pagina 10 (voorbeelden van de beoogde jongeren) nu een te beperkt beeld van de doelgroep.

We zien binnen deze doelgroep een aantal groepen kinderen met een specifieke aandoening die gebaat zijn bij deze onderwijs-zorg arrangementen. Waaronder (extreem) hoogbegaafd, psychisch zieke leerlingen of autistische kinderen met een gemiddeld tot hoge intelligentie. Aandachtspunt bij de selectie is een goede spreiding en verdeling van de initiatieven, zowel voor de verschillende ondersteuningsbehoeften als geografisch.

We vinden het belangrijk dat er geen onnodige drempels opgeworpen worden voor deelname aan initiatieven. Bijvoorbeeld in de eisen die worden gesteld, of aan de manier waarop een initiatief (juridisch) is georganiseerd. Dat de aanvraag alleen gedaan kan worden door een bevoegd gezag van een school is zo'n beperking en daarmee een drempel voor initiatieven die niet vanuit een school voortkomen. De aanvraag zou ook door andere betrokken partijen, het samenwerkingsverband, zorgaanbieder, financier van de zorgaanbieder of het initiatief zelf gedaan moeten kunnen worden.

Ouders & Onderwijs steunt de inhoud van reacties van Ieder(In), Balans en Defence for Children.

Voor nadere toelichting en vragen over deze inzending kunt u contact op nemen met Marieke Boon. Zij is thema-adviseur Passend Onderwijs bij Ouders & Onderwijs. marieke.boon@oudersenonderwijs.nl